

Briselē, 11.7.2013
COM(2013) 499 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

Eiropas augstākā izglītība pasaulē

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

Eiropas augstākā izglītība pasaulē

1. EIROPA UN PASAULES MĒROGA KONKURENCE TALANTU PIESAISTĒ

Globalizācijas un tehnoloģiju attīstība ir radikāli mainījusi ainu augstākās izglītības jomā. Nākamo divdesmit gadu laikā (līdz 2030. gadam) pieprasījums pēc augstākās izglītības visā pasaulē strauji palielināsies no pašreizējiem 99 miljoniem studentu līdz 414 miljoniem studentu¹; pēdējos gados vislielākais studentu skaita pieaugums ir vērojams Ķīnā, kam seko Brazīlija un Indija. Jaunajās tirgus ekonomikas valstīs vēlme iegūt zināšanas un iesaistīties sociālajā mobilitātē augstāko izglītību darīs pieejamu simtiem miljonu cilvēku visā pasaulē.

Mainās arī tehnoloģijas un tas, ko studenti sagaida no izglītības. Studenti arvien vairāk vēlas izvēlēties, ko, kā un kad mācīties atbilstoši savām vajadzībām un interesēm. Viņi ir gatavi gan studēt savā izcelsmes valstī, gan ārvalstīs, izmantojot mācību kursu piedāvājumu tiešsaistē vai jaukta tipa mācību veidus, apvienojot visas šīs iespējas.

Izglītība un jo īpaši augstākā izglītība ir pamatā stratēģijas “Eiropa 2020” izvirzītajam mērķim un Eiropas iecerei kļūt par gudru, ilgtspējīgu un integrējošu ekonomiku. Izglītībai ir izšķiroša nozīme individuālā un sabiedrības attīstībā, un, labvēlīgi ietekmējot inovāciju un pētniecību, tā nodrošina augsti kvalificētu cilvēkkapitālu, kas ir nepieciešams uz zināšanām balstītā ekonomikā, lai radītu ekonomisko izaugsmi un labklājību. Pamatojoties uz nesenojām iniciatīvām par Eiropas augstākās izglītības sistēmu modernizāciju² un izglītības pārvērtēšanu³, kā arī reaģējot uz Padomes 2010. gada 11. maija secinājumiem par augstākās izglītības starptautisko aspektu izvēršanu⁴, šā paziņojuma mērķis ir sekmēt stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu sasniegšanu, palīdzot dalībvalstīm un augstākās izglītības iestādēm (AII)⁵ izveidot stratēģiskas partnerības, kas Eiropai ļaus efektīvāk risināt globālas problēmas.

Sadarbība ES līmenī un plašākā Eiropas satvarā jau ir veicinājusi augsta līmeņa salīdzināmību, savietojamību un informācijas apmaiņu starp augstākās izglītības iestādēm un Eiropas augstākās izglītības telpas sistēmām. Boloņas process, tādas programmas kā *Erasmus*, *Tempus*, *Erasmus Mundus* un Marijas Sklodovskas-Kirī vārdā nosauktās darbības un pārredzamības instrumenti, piemēram, Eiropas kredītpunktu pārnese un uzkrāšanas sistēma (*ECTS*) un Eiropas kvalifikāciju sistēma (*EQF*), ir palīdzējuši ES valstu augstākās izglītības sistēmām kļūt daudz starptautiskākām Eiropas mērogā. Starptautiskā dimensija ir fenomens, kas kļūst aizvien nozīmīgāks un kam ir globāls raksturs — papildus ES iekšējās sadarbības un mobilitātes jautājumiem, kas aplūkoti paziņojumā par Eiropas augstākās izglītības sistēmu modernizāciju, šajā paziņojumā analizētas savstarpēji izdevīgas iespējas, ko piedāvā darbība plašākā starptautiskā mērogā, un tajā rosināts vajadzības gadījumā izmantot Eiropas procesus un instrumentus visas pasaules auditorijai.

¹ www.oecd.org/edu/highereducationandadultlearning/highereducationto2030vol1demography.htm

² COM(2011) 567 galīgā redakcija.

³ COM(2012) 669 *final*.

⁴ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:135:0012:0014:LV:PDF>.

⁵ Šis termins ietver visu veidu augstākās izglītības iestādes, tostarp lietišķo zinātņu augstskolas, tehnoloģiju institūtus, augsta līmeņa augstskolas Francijā, kurās var iestāties pēc sagatavošanās perioda, izturot konkursu (*Grandes Ecoles*), uzņēmējdarbības augstskolas, tehniskās augstskolas, augstskolu tehnoloģiju institūtus, augstākās izglītības koledžas, profesionālās skolas, politehnikumus, akadēmijas.

Mobilajiem audzēkņiem Eiropa joprojām ir pievilcīgs galamērķis, uz ko dodas stabila daļa — aptuveni 45 %⁶ — no starptautiski mobilo studentu kopskaita, kuru skaits, gaidāms, pieaugs no aptuveni 4 miljoniem pašlaik līdz 7 miljoniem līdz desmitgades beigām. Tomēr, ja Eiropas augstākās izglītības iestādes arī turpmāk vēlas būt galvenais galamērķis, neraugoties uz pieaugošo konkurenci no Āzijas, Tuvajiem Austrumiem un Latīņamerikas valstīm, tām stratēģiski jāizmanto Eiropas kā izcilas kvalitātes augstākās izglītības sniedzējas reputācija. Tām ir jāklūst pievilcīgākām, aktīvi jāveicina studentu un darbinieku starptautiskā mobilitāte, jānodrošina pasaules klases novatoriskas mācību programmas, kā arī jāpiedāvā izcilas pedagoģiskās un pētnieciskās iespējas un jāiesaistās sadarbībā un stratēģiskajās partnerībās ar citām AII, valsts iestādēm, privāto sektoru un pilsonisko sabiedrību visā pasaulē. Turklāt tām ir jāsniedz lielāks ieguldījuma ekonomikas izaugsmē, veicinot inovāciju un nodrošinot, ka augstākā izglītība atbilst darba tirgus vajadzībām⁷. Digitālās mācības un jo īpaši masveida tiešsaistes atvērtie kursi (*MOOC*) arī rada jaunus stimulus stratēģiskai partnerībai starp izglītības iestādēm un jaunas iespējas sasniegt tos potenciālos studentus, kuriem nav iespēju ceļot vai izbrīvēt laiku darba dēļ, bet kuri vēlas izmantot augstākās izglītības piedāvājumu ārpus savas valsts. Dalībvalstīm vajag atbalstīt šos centienus, radot labvēlīgus nosacījumus starptautiskās dimensijas paplašināšanai valsts un reģionālā līmenī un novēršot atlikušos juridiskos un administratīvos šķēršļus mobilitātei.

Laikā, kad pasaules ekonomikas cenšas kļūt aizvien konkurētspējīgākas, spožāko talantu veidošana un piesaiste vairs nav mērķis, kuru vēlas panākt tikai nedaudzas valstis vai pasaulē pazīstamākās augstākās izglītības iestādes. Daudzas AII ir apņēmušās uzlabot savu mācību kursu kvalitāti, lai piesaistītu un noturētu labākos studentus. Augstākās izglītības starptautisko aspektu izvērsšana palīdzēs sagatavot mūsu studentus, kas dodas uz ārvalstīm vai paliek Eiropā, dzīvei globālā pasaulē, palielinot viņu pieredzi un zināšanas, nodarbināmību, ražīgumu un pelnītspēju. Līdzīgi, kā uzsvērts paziņojumā "Uzlabot un koncentrēt ES starptautisko sadarbību pētniecībā un inovācijā"⁸, šī globālā tendence ir radījusi jaunas iespējas augstākās izglītības iestādēm, lai sekmētu stratēģisku partnerību izveidi pētniecības un inovācijas darbībās.

Šā paziņojuma 2. sadaļā apskatītas to augstākās izglītības iestāžu un dalībvalstu prioritārās jomas, kuras cenšas paplašināt savas starptautiskās darbības. Paziņojuma 3. sadaļā izklāstītas konkrētas darbības, ko, ES sniedzot savu pievienoto vērtību, veiks, lai atbalstītu šos centienus paplašināt starptautisko dimensiju, savukārt 4. sadaļā aplūkoti turpmākie pasākumi.

2. GALVENĀS PRIORITĀTES AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS IESTĀDĒM UN DALĪBVALSTĪM — VIRZĪBĀ UZ VISAPTEROŠĀM STARPTAUTISKO ASPEKTU IZVĒRŠANAS STRATĒGIJĀM

Lai gan vairākās dalībvalstīs un daudzās AII jau pastāv augstākās izglītības starptautisko aspektu izvērsšanas stratēģijas⁹, bieži vien tās galvenokārt ir vērstas uz studentu mobilitāti — starptautiskā akadēmiskā sadarbība joprojām bieži vien ir sadrumstalota, balstīta uz atsevišķu mācībspēku vai pētniecības grupu iniciatīvu, un tā ne vienmēr ir saistīta ar iestāžu vai valsts stratēģiju. Efektīvās stratēģijās būtu jāietver arī starptautisku mācību programmu izstrāde, stratēģiskās partnerības, jaunu paņēmieni meklēšana satura pasniegšanai un papildināmības nodrošināšana ar plašāku politiku ārējās sadarbības, starptautiskās attīstības, migrācijas, tirdzniecības, nodarbinātības, reģionālās attīstības, pētniecības un inovāciju jomā. Nesens apsekojums, ko veikusi Eiropas Universitāšu asociācija (EUA), liecina, ka lielākā daļa

⁶ UNESCO Statistikas institūta dati.

⁷ Spēcīgāka Eiropas rūpniecība izaugsmei un ekonomikas atveseļošanai. COM(2012) 582 *final*.

⁸ COM(2012) 497 galīgā redakcija.

⁹ ec.europa.eu/education/external-relation-programmes/doc/mapping_en.pdf

augstākās izglītības iestāžu uzskata, ka valsts un iestāžu stratēģijām saistībā ar starptautisko aspektu izvēšanu ir pozitīva ietekme uz šo iestāžu starptautisko darbību¹⁰.

Visaptverošas starptautisko aspektu izvēšanas stratēģijas izstrāde, pirmkārt, nozīmē pozicionēt augstākās izglītības iestādi, proti, tās studentus, pētniekus un darbiniekus, kā arī valsts sistēmas globālā mērogā visos attiecīgajos pasākumos, kas saistīti ar pētniecību, inovāciju un augstāko izglītību, atbilstīgi tās individuālajam profilam, mainīgajām darba tirgus vajadzībām un attiecīgās valsts ekonomiskajai stratēģijai. Līdz ar to nepastāv **viena universāla** pieeja, un dalībvalstīm vajadzētu pielāgot savas valsts stratēģijas, lai nostiprinātu savas stiprās puses un klātbūtni starptautiskā mērogā, kā arī lai piesaistītu talantus, ņemot vērā konstatēto valsts līmeņa un starpkultūru prasmju trūkumu un savu jaunattīstības partnervalstu vajadzības zināšanu un pētniecības jomā. Turpmāk ierosinātās galvenās prioritātes augstākās izglītības iestādēm un dalībvalstīm tādēļ būtu jāuzskata par pasākumu kopumu, ko tās atbilstīgi savām vajadzībām varētu izmantot visaptverošas stratēģijas ietvaros.

Visaptverošai starptautisko aspektu izvēšanas stratēģijai būtu jāaptver galvenās jomas, kuras grupētas šādās trīs kategorijās: starptautiskā studentu un darbinieku mobilitāte; starptautiskās dimensijas paplašināšana un mācību programmu un digitālās mācīšanās uzlabošana; un stratēģiskā sadarbība, partnerības un spēju veidošana. Šīs kategorijas nav jāskata atsevišķi, bet gan kā neatņemami visaptverošas stratēģijas elementi.

2.1. Studentu un darbinieku starptautiskās mobilitātes veicināšana

Starptautiskā studentu mobilitāte diploma ieguvei, kas ir visplašāk izplatītais un, iespējams, joprojām nozīmīgākais starptautiskās dimensijas paplašināšanas līdzeklis, būtiski mainās apjoma un veida ziņā, un dažos gadījumos tā ir kļuvusi par ļoti būtisku ienākumu avotu augstākās izglītības iestādēm. Ik gadu vairāk nekā 7 % augstākās izglītības studentu dodas studēt uz ārvalstīm, liels studentu skaits ir no Ķīnas, Indijas un Korejas Republikas. Lai gan ESAO dalībvalstis piesaista 77 % no kopējā studiju pieprasījuma un Āzijā pašlaik ir 52 % no visiem tiem starptautiski mobilajiem studentiem, kas vēlas iegūt diplomu, strauji pieaug to studentu proporcionālā daļa, kuri izvēlas studēt Austrālijā, Jaunzēlandē un Krievijā. Tajā pašā laikā Ziemeļamerika (ASV un Kanāda) joprojām ir pievilcīgs reģions, kurā studē 21 % mobilo studentu. Arvien biežāk mobilo studentu izcelsmes valstis kļūst arī par studiju galamērķa valstīm — Ķīna ir ne tikai lielākā izcelsmes valsts, tā jau uzņem 7 % no pasaules starptautiski mobilo studentu kopskaita. Aplūkojot ienākošās mobilitātes kopējo apjomu, trīs ES dalībvalstis — Apvienotā Karaliste, Francija un Vācija — piesaista 63 % no visiem studentiem no valstīm ārpus Eiropas augstākās izglītības telpas (EAIT)¹¹.

Kredītpunktu pārnese mobilitāte, kas veido daļu no savas valsts augstskolā diploma iegūšanai nepieciešamā kredītpunktu skaita, palielinās gan Eiropā, pateicoties tās mobilitātes shēmām, gan ASV, pateicoties šo valstu programmām, kas paredzētas studijām ārzemēs, savukārt līdzīgas sistēmas tiek izstrādātas un tās izmanto aizvien vairāk arī citās pasaules daļās. Šāda veida mobilitāte būtiski paplašina iestāžu starptautisko darbību.

Ņemot vērā šīs pieaugošās mobilitātes plūsmas, **citā valstī iegūtas izglītības pārredzamībai un atzīšanai būtu jābūt vienai no galvenajām prioritātēm.** Jau īstenotie centieni izstrādāt kvalitātes sistēmas attiecībā uz mobilitāti ES valstīs un plašākā Boloņas procesa ietveros liecina, ka Eiropa ir visprogresīvākais pasaules reģions šajā jomā. *Erasmus* harta¹², kurā ir izklāstīti pamatprincipi un obligātās prasības, kuras augstākās izglītības iestādēm jāievēro, īstenojot *Erasmus* mobilitātes shēmu, papildus diploma pielikumam un kredītpunktu pārnesei

¹⁰ http://www.eua.be/Libraries/Publications_homepage_list/EUA_International_Survey.sflb.ashx

¹¹ Eiropas augstākās izglītības telpa 2012. gadā: Boloņas procesa īstenošanas ziņojums., 154. lpp.

¹² ec.europa.eu/education/erasmus/euc_en.htm

un uzkrāšanas sistēmai (*ECTS*) ir potenciāli pievilcīgs instruments arī globālā līmenī. Būtu arī aktīvi jāsekmē iegūto studiju kredītpunktu atzīšana visā pasaulē, lai veicinātu mācību rezultātu pārredzamību un „pārnesamību” no vienas valsts uz otru.

Mobilitāte attiecas ne tikai uz studentiem — darbinieku mobilitāte rada daudzveidīgas priekšrocības gan iestādēm, gan individuāli. Tas ir instruments jaunu prasmju, valodu un pedagoģisko metožu apguvei un starptautisko kontaktu dibināšanai. Augstākās izglītības iestādēm būtu jāstimulē savi darbinieki palielināt starptautisko pieredzi un attiecīgi jānovērtē šādu darbinieku ieguldījums viņu darba karjeras vērtējuma laikā. Šādu stimulu un atbalvojumu iekļaušanai institucionālās stratēģijās ir būtiska nozīme, lai nodrošinātu sekmīgu darbinieku mobilitāti.

Mobilitāte un jo īpaši kredītpunktu pārneses mobilitāte būtu jāizmanto kā spēcīgs stimuls, uzlabojot Eiropas augstākās izglītības kvalitāti. Augstākās izglītības iestādēm vajadzētu izstrādāt labākus pakalpojumus, lai nosūtītu studēt uz citām valstīm un uzņemtu savā iestādē citu valstu studentus vai pētniekus, tostarp sniegt individuālas konsultācijas par karjeras iespējam un atvieglot integrāciju pilsētā/reģionā/valstī, piedāvājot valodas apmācību, ja nepieciešams. AII būtu jāsalīdzina savas mācību programmas ar citām izglītības iestādēm un attiecīgi tās jāmodernizē, lai uzlabotu pedagoģisko darbu un stiprinātu vadošo darbību un pārvaldību iestādēs. Starptautiska studentu apmaiņa attiecīgas programmas ietvaros būs stimuls ārvalstu diplomu atzīšanai. Tādējādi mobilitāte ietekmēs ne tikai atsevišķu personu attīstību un nodarbinātības iespējas, bet atstās pozitīvu iespaidu arī uz iestādēm. Tajā pašā laikā, veidojot intensīvu saikni starp augstskolām un ekonomiku vietējā mērogā, ir būtiski izmantot augstskolu pētniecības un izglītības iespējas inovācijas un izaugsmes veicināšanai.

Noteikumiem par trešo valstu valstspiederīgo imigrāciju būtu jāatbalsta AII centieni palielināt to starptautisko atpazīstamību, nevis jārada šķēršļi mobilitātei, kas pasliktina Eiropas tēlu ārzemēs. Laiks un izmaksas, kas saistītas nepieciešamo vīzu un/vai atļauju iegūšanu, kā arī būtiskas praktiskas atšķirības starp ES valstīm var darboties kā faktors, kas attur studentus izvēlēties ES kā studiju un pētniecības galamērķi. Nesens Eiropas migrācijas tīkla pētījums "Ārvalstu studentu imigrācija ES"¹³ liecina, ka, lai gan dalībvalstis ir atvieglājušas trešo valstu pilsoņu uzņemšanu ES saskaņā ar Direktīvu **2004/114/EK**, tie joprojām var saskarties ar grūtībām, kas izriet no valstu tiesību aktiem un/vai prakses.

Komisijas nesenais priekšlikums¹⁴ pārstrādāt Direktīvas **2005/71/EK** un **2004/114/EK**, kas attiecas uz trešo valstu pilsoņu ieceļošanas nosacījumiem, uzturēšanos un tiesībām pētniecības, mācību u. c. nolūkos, padarītu vieglāku un izdevīgāku trešo valstu studentu un pētnieku ieceļošanu un uzturēšanos ES uz laiku, kas pārsniedz 90 dienas. Priekšlikumā cita starpā ir noteikti skaidri termiņi, kādos valstu iestādēm jāpieņem lēmumi attiecībā uz pieteikumiem, studentiem to uzturēšanās laikā sniegtas lielākas iespējas piekļūt darba tirgum un atvieglota viņu mobilitāte starp ES valstīm.

¹³ http://www.emnbelgium.be/sites/default/files/publications/0_immigration_of_international_students_to_the_eu_sr_10april2013_finalpublic_0.pdf

¹⁴ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-275_en.htm?locale=en

Galvenās prioritātes augstākās izglītības iestādēm un dalībvalstīm saistībā ar mobilitāti ir šādas:

- pievērsties starptautisko aspektu izvēšanas stratēģijām, tajās būtisku daļu atvēlot studentu, pētnieku un darbinieku mobilitātei, kas balstās uz kvalitātes sistēmu, kurā ietilpst profesionālās orientācijas un konsultāciju pakalpojumi;
- izveidot divvirzienu mobilitātes shēmas ar trešām valstīm, kas ietver visdažādākos mācību priekšmetus un, ja vajadzīgs, mērķtiecīgi pievērsties jomām, kurās ir vērojams prasmju trūkums;
- atbalstīt taisnīgu un oficiālu ārzemēs iegūtu kompetenču atzīšanu starptautiski mobilajiem studentiem, pētniekiem un darbiniekiem, kā arī labāk izmantot pārredzamības un salīdzināmības instrumentus un pievērst lielāku uzmanību mācību rezultātiem;
- pieņemt, transponēt un savlaicīgi īstenot ierosināto pārstrādāto direktīvu, kas apvieno Direktīvas 2005/71/EK un 2004/114/EK.

2.2. Starptautiskās dimensijas veicināšana savā valstī un digitālās mācīšanās popularizēšana

Visās starptautisko aspektu izvēšanas stratēģijās būtu jānosaka atbilstīga starptautiskās mobilitātes pakāpe un veids gan darbiniekiem, gan studentiem. Taču starptautiskās darbības priekšrocības būtu jāizmanto ne tikai nelielajam to studentu un darbinieku daudzumam jebkurā AII, kuri uzturēsies ārzemēs.

Fakti¹⁵ liecina, ka vislielākās ES dalībvalstu un atsevišķu AII prioritātes starptautisko aspektu izvēšanas politikas jomās joprojām ir studentu mobilitāte uz ārvalstīm, studentu apmaiņa, kā arī ārvalstu studentu piesaiste. Tomēr mobilitātē vienmēr iesaistīsies tikai salīdzinoši maza studentu un darbinieku daļa — augstākās izglītības politikai ir arvien vairāk jāpievēršas globālas dimensijas iekļaušanai visu mācību programmu un mācīšanas/izglītības apguves procesu izstrādē un saturā (ko dažreiz dēvē par “**starptautisko dimensiju savā valstī**”), lai nodrošinātu, ka lielākajai daļai studentu — t.i. 80-90 % izglītojamo, kuri nav iesaistījušies starptautiskajā mobilitātē, lai iegūtu diplomu vai iespēju pārnest kredītpunktus, — tomēr būtu iespēja apgūt prasmes, kas ir nepieciešamas starptautiskā vidē un globalizētā pasaulē.

Starptautiskās kategorijās domājošu mācībspēku un ārvalstu mācībspēku vai pētniecības darbinieku klātbūtne augstākajā mācību iestādē papildus tajā studējošiem ārvalstu studentiem ir instruments, kā iepazīstināt to studentu vairākumu, kuri nepiedalās mobilitātes programmās, ar starptautiskām pieejām. Tas var potenciāli uzlabot augstākās izglītības iestāžu sniegumu un izglītības kvalitāti, veicinot mācību kursa materiālu apmaiņu, kā arī aizvien plašāku virtuālo augstskolu un kursprogrammatūru izmantošanu, kā arī sekmēt sadarbību. Nozaru un daudznozaru tīkli var būt darbinieku apmaiņas un mācību programmu starptautiskās dimensijas virzītāji.

Iekļaujot mācību programmās starptautisko dimensiju, parādās **valodu** zināšanu nozīmīgums. No vienas puses, angļu valodas zināšanas studentiem, pasniedzējiem un iestādēm ir jebkuras starptautisko aspektu izvēšanas stratēģijas faktiskā daļa, un dažas dalībvalstis ir ieviesušas vai ievieš mērķvirzītus mācību kursus angļu valodā (īpaši maģistra studiju līmenī) kā daļu no stratēģijas, lai piesaistītu talantus, kas citādi Eiropā neierastos. No otras puses, daudzvalodība

¹⁵ www.iau-aiu.net/content/global-surveys

ir būtiska Eiropas vērtība, ko ārvalstu studenti¹⁶ vērtē ļoti augstu un kas izglītībā un pētniecībā būtu jāveicina visā augstākās izglītības ieguves procesā. Citu Eiropas valodu prasmes paplašina profesionālās izaugsmes iespējas un ietekmē kvalificētu absolventu vai pētnieku izvēli palikt Eiropā pēc diploma iegūšanas, kā to liecina *Erasmus Mundus* kopīga akadēmiskā grāda studentu pieredze no trešām valstīm, kuri iesaistījušies mobilitātē vismaz divās Eiropas valstīs. Lai veiksmīgi integrētos uzņēmējā valstī, mobilajiem studentiem, pētniekiem un mācībspēkiem vajadzīgs īpašs atbalsts valodu apmācībai, tostarp iespēja apgūt vietējo(-ās) valodu(-as) neatkarīgi no tā, vai attiecīgā valoda ir vai nav mācībās vai pētniecības grupā izmantotā valoda.

Plašāka digitālas mācīšanās un informācijas un komunikācijas tehnoloģiju izmantošana var uzlabot Eiropas AII pieejamību un palīdzēt mācību programmās iekļaut jaunas zināšanas, materiālus un mācīšanas metodes no visas pasaules, sekmējot jaunas partnerību formas, sinerģiju un apmaiņu starp dažādām nozarēm un fakultātēm, ko citādi būtu grūti izveidot. Lielāka atvērtība un pieejamība, izmantojot tehnoloģijas, uzlabos konkurētspēju un pārredzamību un ļaus AII pielāgot mācību metodes un materiālus to studentu vajadzībām, kuri strādās globalizētā darba tirgū.

Tā rezultātā būtiski mainīsies ikvienas AII pārvaldības modelis, paverot iespēju piesaistīt pilnīgi jaunu auditoriju (piemēram, ārvalstu izglītojamās ārpus augstskolām, personas, kas apgūst kādu atsevišķu mācību kursu, nevis pilnu programmu, dažādas vecuma grupas) un izveidot jaunus pakalpojumus (piemēram, mācībspēku piedāvāts mācību atbalsts, novērtējums, sertifikācija). Šāda jauna pieeja maina augstākās izglītības iestāžu sociālo nozīmi, kuras tagad kļūst par zināšanu un inovāciju sniedzējām un attīstības veicinātājām; uz AII tiek izdarīts jauns spiediens, liekot tām izsvērt savu sociālo atbildību vietējā, valsts un reģionālā līmenī, tostarp atbildību veidot spējas jaunās tirgus ekonomikas valstīs un jaunattīstības valstīs pasaulē.

Eiropā ir vairākas labi izveidotas tālmācības augstskolas, kas piedāvā tālmācības un jaukta tipa mācības un citus netradicionālus izglītības sniegšanas veidus. Pēdējos gados atvērto izglītības resursu (*OER*)¹⁷ un jo īpaši atvērtās kursprogrammatūras (*OCW*)¹⁸ un masveida tiešsaistes atvērto kursu (*MOOC*) piedāvājums ir ievērojami pieaudzis un pilnveidojoties gan satura, gan organizācijas ziņā¹⁹.

Lai gan mācīšanās un diplomu iegūšana tiešsaistē nav nekas jauns, strauji augošais tiešsaistes mācību un digitālo mācību materiālu piedāvājums, kā arī atsevišķu *MOOC* sniegtais novērtēšanas, apstiprināšanas un akadēmisko kredītpunktu piešķiršanas piedāvājums (pieaugoša tendence daudzās AII, jo īpaši tādās valstīs kā ASV un Austrālijā) var radikāli pārveidot augstāko izglītību. **Jaunas tendences digitālajās mācībās un *MOOC* piedāvājuma paplašināšanās varētu būt stimuls augstākās izglītības iestādēm pārskatīt savu izmaksu struktūras un, iespējams, arī savus uzdevumus, un iesaistīties pasaules mēroga partnerībās, lai uzlabotu satura kvalitāti un mācību pieredzi, izmantojot jaukta tipa mācības.**

¹⁶ ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports/education/2012/mundus_en.pdf

¹⁷ *OER* ir jebkura veida mācību materiāli, kas ir pieejami publiskajā domēnā vai izplatīti ar atklātu licenci. Šādi atvērtie materiāli nozīmē, ka ikviens tos var legāli un brīvi kopēt, izmantot, pielāgot un atkal izplatīt. *OER* veidi var būt dažādi, sākot no mācību grāmatām līdz mācību programmām, mācību kursu kopsavilkumiem, lekciju konspektiem, uzdevumiem, testiem, projektiem, audio, video un animācijas filmām.

¹⁸ *OCW* ir bezmaksas un atklātas augstas kvalitātes AII līmeņa mācību materiālu digitālās publikācijas. Tās var būt pieejamas mācību kursu veidā un bieži ietver mācību kursu plānošanas un novērtēšanas instrumentus, kā arī tematisku saturu. *OCW* ir atklāti licencētas, pieejamas ikvienam un jebkurā laikā, izmantojot internetu.

¹⁹ Piemēram, www.coursera.org; www.udacity.com; www.edx.org

Eiropai jāieņem vadošā pozīcija globālajos centienos izmantot digitālās izglītības potenciālu (tostarp IKT pieejamību, *OER* izmantošanu un *MOOC* sniegšanu) un novērst sistēmiskus šķēršļus, kas vēl joprojām pastāv kvalitātes nodrošināšanā, studentu novērtēšanā un rezultātu atzīšanā, kā arī finansējumā. Šis potenciāls un šķēršļu novēršana tiks apskatīti turpmākā Komisijas iniciatīvā.

Galvenās prioritātes augstākās izglītības iestādēm un dalībvalstīm starptautiskās dimensijas veicināšanai savā valstī un digitālās mācīšanās popularizēšanai ir šādas:

- izmantot AII darbinieku starptautisko pieredzi un kompetenci, lai izstrādātu starptautiskas mācību programmas gan audzēkņiem, kas nav iesaistījušies mobilitātē, gan mobilajiem audzēkņiem;
- palielināt studentiem, pētniekiem un darbiniekiem piedāvātās iespējas, lai uzlabotu valodu prasmes, jo īpaši vietējo valodu mācīšanu cilvēkiem, kas apmeklē mācību kursus angļu valodā, lai maksimāli palielinātu ieguvumu no Eiropas valodu daudzveidības;
- attīstīt starptautiskās sadarbības iespējas, izmantojot tiešsaistes mācības, un paplašināt IKT un atvērto izglītības resursu izmantošanu jauniem izglītības sniegšanas veidiem, lai paplašinātu pieejamību, piešķirtu starptautisku dimensiju mācību programmām un nodrošinātu jaunus partnerību veidus.

2.3. Stratēģiskās sadarbības un partnerības stiprināšana un spēju veidošana

Jaunās tendences, piemēram, augstskolu filiāles ārzemēs un augstākā izglītība tiešsaistē, kā arī jaunu "zināšanu lielvalstu" ienākšana maina līdzsvaru starp sadarbību un konkurenci starptautisko aspektu izvēšanas stratēģijās.

Starptautiskās augstākās izglītības ekonomiskā nozīme strauji palielinās. Dažas valstis, tostarp tādi populāri galamērķi kā Apvienotā Karaliste, Kanāda, ASV un Austrālija, lielu nozīmi piešķir augstākajai izglītībai kā pakalpojumam, kas ir ievērojams ienākumu avots (2010. gadā Lielbritānijā 8,25 miljardi sterliņu mārciņu un Austrālijā 15,5 miljardi Austrālijas dolāru).

Dažās ES dalībvalstīs, piemēram, Nīderlandē, Zviedrijā un Dānijā, trešo valstu studentiem ir ieviesta ievērojama mācību maksa, ko iestādes izmanto, lai palielinātu ienākumu līmeni, tām dodot iespēju, piemēram, piešķirt mērķtiecīgas stipendijas studentiem no jaunajām tirgus ekonomikas valstīm un jaunattīstības valstīm. Citas dalībvalstis gluži pretēji ir skaidri paudušas politisku izvēli saglabāt mācību maksu trešo valstu pilsoņiem zemā līmenī vai attiekties no tās vispār, ņemot vērā šo valstu starptautisko aspektu izvēšanas stratēģiju un iespēju šādi piesaistīt vairāk ārvalstu studentu.

Ārvalstu studentiem ir pozitīva ekonomiskā ietekme uz uzņēmējvalsti neatkarīgi no tā, vai viņiem ir jāmaksā mācību maksa. Nīderlandes valdības 2012. gadā veiktais pētījums²⁰ liecina, ka pat tad, ja vien 2,5 % no ārvalstu absolventiem paliktu strādāt valstī, rastos pozitīva ilgtermiņa ietekme uz valsts finansēm, kas pārsniegtu ieguldījumu atguvi.

Eiropas augstākās izglītības sistēmas piedāvā daudzas konkurētspējīgas priekšrocības, kas būtu jāizmanto, piemēram, spēcīgas un veiksmīgas iestrādes attiecībā uz kopīgajiem un

²⁰ www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2012/05/16/de-economische-effecten-van-internationalisering-in-het-hoger-onderwijs.html

divkāršajiem grādiem, doktorantūras skolām, lietišķas ievirzes doktorantūrām un neseno *EIT*²¹ zināšanu un inovāciju kopienu (ZIK) izveidi globāli nozīmīgās jomās. Taču starptautiskās dimensijas paplašināšanai vajadzīga lielāka sadarbība ar augstākās izglītības centriem citos kontinentos.

Eiropas AII būtu pašām sevi jāpozicionē atbilstīgi to stīprajām pusēm izglītībā, pētniecībā vai inovācijā un jāveido partnerības gan Eiropā, gan ārpus tās, lai pastiprinātu un papildinātu savu individuālo profilu, izmantojot kopīgus projektus un pētniecības darbības, interneta kursus, kombinējot tradicionālos un jaunus izglītības izplatīšanas un sniegšanas kanālus, tostarp darbojoties kopīgās augstskolās vai augstskolu filiālēs valstīs, kas atrodas ārpus ES. Labi izveidoti pētniecības tīkli varētu būt pamats jaunai sadarbībai pedagoģiskajā darbā, un jau nodibinātas partnerības izglītības jomā varētu veicināt jaunus pētniecības projektus.

Fakti liecina, ka **kopīgi un divkārši grādi** ir spēcīgi instrumenti, ar ko var veicināt kvalitātes nodrošināšanu un kvalifikāciju savstarpēju atzišanu, piesaistīt talantus un padziļināt partnerības un uzlabot starptautisko pieredzi, starpkultūru prasmes un absolventu nodarbinātības iespējas. Tādēļ ES un dalībvalstīm būtu jāsniedz spēcīgs stimuls, lai stiprinātu kopīgu un divkāršu grādu nozīmīgumu Eiropas augstākās izglītības iestāžu starptautisko aspektu izvēršanas stratēģijās, pamatojoties uz gandrīz 700 Eiropas un trešo valstu AII pieredzi, kuras jau veiksmīgi īstenojušas kopīgos un divkāršos grādus programmas *Erasmus Mundus* ietvaros. Gan akadēmiskā, gan administratīvā skatījumā pastāv divi īpaši šķēršļi, kuri AII padara sarežģītāku kopīgu programmu uzsākšanu un kas ir jānovērš: institucionālo noteikumu nepilnības (akreditācijas procedūras, vērtēšanas sistēmas, noteikumi attiecībā uz eksāmeņiem un diplomdarbiem, reģistrēšanas procedūras vai mācību maksas politika) un nepilnības valstu tiesību aktos (jo īpaši attiecībā uz kopīgo grādu sniegšanu).

Starptautiskajām **stratēģiskajām partnerībām, kurās līdzsvarotā veidā ir iesaistīti uzņēmumi un augstākās izglītības iestādes, ir būtiska nozīme pārrobežu inovācijas jomā,** risinot globālas problēmas. Tas jo īpaši attiecas uz valstīm ar strauji augošu ekonomiku, kurās Eiropai jāizveido sabalansēta sadarbība ar izcilības centriem, lai nodrošinātu spēcīgu un noturīgu klātbūtni uz vietas. Partnerības, kuru mērķis ir sekmēt uzņēmējdarbību un inovāciju, veidojot novatoriskas pieejas, attīstot studentos uzņēmējdarbības prasmes un attieksmi, dos labumu gan Eiropas konkurētspējai, gan partnervalstīm. Ekonomiski pieņemamas un iekļaujošas inovācijas veicināšanai ir īpašs potenciāls, kas jaunajām tirgus ekonomikas valstīm varētu palīdzēt risināt savas sabiedriskās problēmas, kā arī veicināt Eiropas uzņēmumu piekļuvi tirgum, tirdzniecību un ieguldījumu iespējas.

Sadarbībai ar jaunattīstības valstīm un to augstākās izglītības iestādēm vajadzētu būt vienam no starptautisko aspektu izvēršanas stratēģijas elementiem, izmantojot novatoriskus partnerības modeļus, lai stiprinātu gan ziemeļu–dienvidu, gan dienvidu–dienvidu sadarbību, piemēram, kopējas programmas un studentu un darbinieku mobilitāti.

Daudz faktu²² liecina, ka augstākajai izglītībai ir būtiska nozīme tādu zināšanu sniegšanā, kas nepieciešamas ekonomikas attīstībai — darbavietu radīšanai, labākai pārvaldībai, uzņēmējdarbības un paaudžu mobilitātes veicināšanai un pilsoniskās sabiedrības stiprināšanai. Eiropas AII atzīst, ka tām ir būtiska nozīme, atbalstot modernizācijas centienus jaunajās tirgus ekonomikas valstīs un jaunattīstības valstīs, kā arī palīdzot risināt tādas globālas problēmas kā klimata pārmaiņas vai samazinot attīstības līmeņa atšķirības starp tautām un valstīm. Tāpat arī

²¹ Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūts (*EIT*) ir Eiropas Savienības struktūra, kas izveidota 2008. gada martā, lai palielinātu ilgtspējīgu Eiropas izaugsmi un konkurētspēju, vairojot ES inovācijas spēju.

²² <http://chet.org.za/papers/higher-education-and-economic-development-review-literature>

lielākā daļa dalībvalstu atbalsta sadarbības un spēju palielināšanas programmas, kas papildinātas ar ES rīcību šajā jomā. Studenti, darbinieki un pētnieki, kas studē vai strādā Eiropas uzņemošajās augstākajās mācību iestādēs, bieži vien ir vidutāji sadarbībai ar attiecīgajām valsts iestādēm un valstīm, lai izstrādātu, saskaņotu un pārraudzītu starptautiskos sadarbības projektus.

Papildus konkrētiem tradicionāliem spēju veidošanas pasākumiem, mobilitātei kā tādai un jo īpaši kredītpunktu mobilitātei ir lielas iespējas uzlabot augstākās izglītības kvalitāti jaunattīstības valstīs — paātrinot starptautisko aspektu izvēršanas stratēģijas izstrādi un izmantojot pārredzamības un atzīšanas instrumentus, kā arī palīdzot iestādēm ieviest labākus pakalpojumus studentu nosūtīšanai uz ārzemēm un ārvalstu studentu vai pētnieku uzņemšanai un veicināt ārvalstu diplomu atzīšanu.

Kā uzsvērts projektā "Access to Success"²³, sadarbība attīstības jomā ne vienmēr ir pietiekami novērtēta augstākās izglītības iestāžu pamatuzdevumu aprakstos. Turklāt Eiropas AII līdzdalība spēju veidošanā trešās valstīs var vienlaikus akadēmiski atmaksāties Eiropas iestādēm un veidot daļu no to sociālās atbildības. Strādājot ar augstākās izglītības iestādēm valstīs, kurām tas visvairāk nepieciešams, piemēram, konfliktu skartajās valstīs, un izveidojot partnerības ar ne tik labi sagatavotām iestādēm, Eiropas AII ir iespēja sniegt lielu ieguldījumu konkrēta reģiona attīstībā un tādējādi ar to izveidot ilgtermiņa stratēģisku saikni. Pasaulē, kas strauji attīstās, iespējas ātri mainās, un jau nākotnē šodienas jaunattīstības valstis būs valstis ar strauji augošu ekonomiku.

Galvenās prioritātes augstākās izglītības iestādēm un dalībvalstīm saistībā ar partnerību ir šādas:

- nostiprināt augstākās izglītības un pētniecības spēju risināt globālas problēmas, iesaistoties uz inovāciju vērstās starptautiskās partnerībās un aliansēs;
- novērst atlikušos šķēršļus kopīgo un divkāršo grādu programmu izstrādei un īstenošanai gan institucionālā, gan dalībvalstu līmenī un uzlabot noteikumus attiecībā uz kvalitātes nodrošināšanu un pārrobežu atzīšanu;
- piedāvāt novatoriskas mācību programmas, kas veicina uzņēmējdarbības garu, tostarp plaši izmantojamu prasmju apguvi, un radīt starptautiskas mācību iespējas, sadarbojoties ar darba devējiem gan ES iekšienē, gan ārpus tās;
- nodrošināt saskaņotību starp starptautisko aspektu izvēršanas stratēģijām un ES rīcībpolitikām sadarbībai attīstības jomā, ņemot vērā taisnīguma un partnervalstu atbildības principu; izmantot trešo valstu studentus, pētniekus un darbiniekus kā vidutājus sadarbībai ar attiecīgo valstu AII.

3. ES IEGULDĪJUMS AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS STARPTAUTISKAJĀ DIMENSIJĀ

Dalībvalstis un to augstākās izglītības iestādes ir atbildīgas par savu augstākās izglītības sistēmu reformēšanu un atbalstu starptautisko aspektu izvēršanas stratēģiju izstrādē. ES pievienotā vērtība — sadarbībā ar dalībvalstīm un vienlaikus pilnībā ievērojot augstākās izglītības iestāžu neatkarību —, jo īpaši izmantojot stratēģiju “Eiropa 2020” un programmu

²³ http://www.accesstosuccess-africa.eu/images/finalconference/eua_whitepaper_eng_web.pdf

Erasmus+ saskaņā ar daudzgadu finanšu shēmu (DFS) 2014.–2020. gadam²⁴, ir sniegt **lielāku politisku atbalstu un finanšu stimulus starptautisko aspektu izvēšanas stratēģiju pilnveidei.**

Programma *Erasmus+* 2014.–2020. gadam nodrošinās būtisku ES līmeņa ieguldījumu starptautisko aspektu izvēšanas stratēģijas šādās galvenajās jomās: starptautiskā mobilitāte, kopīgi akadēmiskie grādi un starptautiskās sadarbības partnerības, tostarp spēju veidošanā un darbinieku izaugsmē jaunās tirgus ekonomikas valstīs un jaunattīstības pasaules daļās. Programma *Erasmus+*, iekļaujot ārējos instrumentus, novērsīs dažādu esošo augstākās izglītības programmu pašreizējo sadrumstalotību un padarīs ES darbības redzamākas, saskaņotākas un pievilcīgākas.

Pamatprogramma pētniecības un inovāciju jomā “Apvārsnis 2020” un tās uz izglītību vērstie komponenti — Marijas Sklodovskas-Kirī vārdā nosauktās darbības (*MSCA*) pētnieku mobilitātei un Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūts (*EIT*) — stiprinās Eiropas kā augstas kvalitātes un sociāli atbildīgas augstākās izglītības sniedzējas nozīmi un tēlu un stratēģiski piešķirs lielākus līdzekļus gan ienākošajai, gan izejošajai studentu, pētnieku un darbinieku mobilitātei uz un no valstīm, kas nav ES dalībvalstis. *MSCA* pieņems darbā aptuveni 20 % no visiem tās Marijas Sklodovskas-Kirī vārdā nosauktās programmas stipendiātiem no trešām valstīm un veicinās ar pētniecību saistītu saikni ar partneriem visā pasaulē, izmantojot mobilitātes periodus.

Lai veicinātu starptautisko aspektu izvēšanas stratēģijas laika posmam no 2014. līdz 2020. gadam, izmantojot ES finansējumu, Komisija:

- sniegs lielāku finansiālo atbalstu, izmantojot jauno programmu *Erasmus+* mobilitātei uz valstīm, kas nav ES valstis, un no tām, iesaistot līdz pat 135 000 studentu un darbinieku un līdz 15 000 trešo valstu pētnieku, kuri sāk vai turpina karjeru Eiropā, izmantojot Marijas Sklodovskas-Kirī vārdā nosauktās darbības pamatprogrammā “Apvārsnis 2020”;
- atbalstīs starptautisko AII konsorciju kopīgu maģistra un doktora grādu izstrādē, izmantojot attiecīgi programmu *Erasmus+* un Marijas Sklodovskas-Kirī vārdā nosauktās darbības, un sniegs iespēju piedalīties līdz 60 000 augstskolu absolventiem, piešķirot tiem augsta līmeņa stipendijas;
- atbalstīs stratēģiskas partnerības sadarbībai un inovācijai, tostarp līdz 1000 spēju veidošanas partnerības starp ES un ārpussavienības valstu augstākajām mācību iestādēm.

ES ieguldījums koncentrēsies uz diviem turpmāk aprakstītajiem politikas mērķiem: palielināt Eiropas augstākās izglītības pievilcību, uzlabojot kvalitāti un pārredzamību; un paplašināt pasaules mēroga sadarbību inovācijas un attīstības jomā, izmantojot partnerības, dialogu un spēju veidošanu.

3.1. Eiropas augstākās izglītības pievilcības palielināšana, uzlabojot kvalitāti un pārredzamību

Lai uzlabotu ārzemēs iegūtu kvalifikāciju atzīšanu, ES turpinās iesaistīties starptautiskajā dialogā par augstākās izglītības politikas virzieniem ar galvenajām partnervalstīm un

²⁴ No 2011. gada vidus Eiropas Komisija iesniedza priekšlikumus par jaunu daudzgadu finanšu shēmu (DFS) 2014.–2020. gada budžeta ciklam.

reģioniem visā pasaulē. Tas sekmēs plašāku izpratni par Eiropas standartiem un instrumentiem, piemēram, Eiropas kvalifikāciju sistēmu, iniciatīvu *Tuning*, Eiropas kredītpunktu pārnese un uzkrāšanas sistēmu (*ECTS*), diploma pielikumu, valstu akadēmiskās atzīšanas informācijas centru (*NARIC*) tīklu un *Erasmus* hartu, lai veicinātu šo Eiropas instrumentu izmantošanu un potenciālu kļūt par pasaules mēroga standartiem. Tajā pašā laikā ES vajadzētu stiprināt politisko dialogu un zināšanas par partnervalstu izglītības sistēmām un instrumentiem, tostarp ar Boloņas starpvaldību procesa starpniecību, un gūt pieredzi, lai izveidotu Eiropas pašas standartus un instrumentus.

Lai starptautiskās dimensijas paplašināšana varētu uzlabot augstākās izglītības kvalitāti, nepieciešama ciešāka sadarbība ar līdzvērtīgām sistēmām citos pasaules reģionos **kvalitātes nodrošināšanas** ziņā attiecībā uz mobilajiem studentiem sniegto pakalpojumu kvalitāti, mācību kursu satura kvalitātes nodrošināšanu un kopīgu projektu un programmu kvalitātes nodrošināšanu. Tāpat ciešāk jāsadarbības attiecībā uz diploma ieguves kursu akreditācijas procedūrām.

Ņemot vērā augstskolu reitingu arvien pieaugošo nozīmību un to ietekmi uz mācību iestāžu tēla veidošanu un līdz ar to uz studentu mācību vietas izvēli, Komisija atbalsta **pārredzamības instrumenta** izveidi kā alternatīvu un papildinājumu tradicionālajai reitingu sistēmai, kura galvenokārt vērsta uz pētniecību. Jauna uz lietotāju vērsta, daudzdimensiju un starptautiska reitingu sistēma augstākajām mācību iestādēm "*U-Multirank*" publicēs savus pirmos rezultātus 2014. gada sākumā. No 2016.-2017. akadēmiskā gada šo reitingu veidos neatkarīga organizācija. Izmantojot jauno reitingu pieeju, tiks sniegta informācija par Eiropas AII profilu daudzveidību, mācību un pētniecības stiprajām pusēm un specializācijām, un tajā ar vienādiem nosacījumiem varēs iesaistīties augstākās izglītības iestādes, kas atrodas ārpus Eiropas.

"*U-Multirank*" AII dos iespēju ieņemt vietu pēc vairākiem rādītājiem, piemēram, ņemot vērā to starptautisko profilu, un apzināt papildinošus un līdzīgi domājošus sadarbības partnerus. Šī sistēma ļaus politikas veidotājiem, AII un studentiem novērtēt konkrētas iestādes vai programmas saskaņā ar kritērijiem, kas tiem šķiet vissvarīgākie. Uzlabojot Eiropas AII profilu pārredzamību, šis instruments atvieglos potenciālo ārzemju studentu vai pētnieku vajadzību saskaņošanu, un tādējādi uzlabos lielāka Eiropas augstākās izglītības iestāžu skaita pievilcību.

Ja Eiropa arī turpmāk vēlas palikt pievilcīgs galamērķis starptautiski mobilajiem studentiem situācijā, kad pieaug jaunu reģionālu augstākās izglītības centru nozīme, tai vajadzētu **rikoties, lai veicinātu globālu informētību par Eiropas augstākās izglītības augsto kvalitāti un bagāto kultūras un valodu daudzveidību.**

Šobrīd starptautiskām informācijas un popularizēšanas kampaņām ES līmenī ir jābūt organizētām, izmantojot tradicionālus līdzekļus, piemēram, dalību starptautiskos studentiem paredzētos gadatirgos ar saukli "Studē Eiropā" (*Study in Europe*), "Studē Eiropā" un "Galamērķis Eiropa" (*Destination Europe*)²⁵ tīmekļa vietnes un komunikācijas līdzekļus, Eiropas augstākās izglītības gadatirgus Āzijā un Latīņamerikā un pasākumus, kas ietilpst programmā "*Erasmus Mundus*". Komisija sadarbosies ar valstu reklāmas aģentūrām un ieinteresētajām personām, lai **papildinātu valstu informācijas un popularizēšanas pasākumus** par studiju un finansēšanas iespējām, jo īpaši dalībvalstīs ar mazāku ārvalstu studentu klātbūtni, un veicinās augstākās izglītības Eiropas dimensiju ārpus Eiropas ar ES delegāciju un dalībvalstu vēstniecību izglītības un pētniecības jomas padomnieku palīdzību.

Lielākā daļa ES dalībvalstu ir izveidojušas "vienas pieturas aģentūras" tīmekļa vietnes angļu valodā, kas sniedz informāciju un palīdzību mobilajiem audzēkņiem un pētniekiem. Valstu

²⁵ <http://ec.europa.eu/research/iscp/index.cfm?pg=destinationEurope>

tīmekļa vietnes par studiju vai darba iespējām un finansējuma, piemēram, Somijā un Nīderlandē²⁶, ir papildinātas Eiropas līmenī. Komisija turpinās finansēt **augstākās izglītības portālus**²⁷, kas veicina Eiropas izglītības un stipendiju piedāvājumu pārrobežu līmenī papildus *EURAXESS*²⁸ portālam, kurā iekļauti darba piedāvājumi un saites uz dažādiem pakalpojumiem, kas piedāvā praktisku informāciju par dzīvi dažādās valstīs, padomus imigrācijas jautājumos un sociālā nodrošinājuma informāciju. ES Imigrācijas portāls²⁹ sniedz piemērotu informāciju gan ES, gan dalībvalstu līmenī par trešo valstu studentu imigrācijas procedūrām. Tiks efektīvi izmantotas inovatīvas metodes, piemēram, izmantota informācijas sniegšana ar studentu un absolventu asociāciju starpniecību, kas darbojas kā ES augstākās izglītības vēstnieces un popularizētājas, kā arī jaunie plašsaziņas līdzekļi, lai informācija sasniegtu mērķauditoriju, kas pārvalda digitālās prasmes.

Starptautisku izglītības programmu absolventu tīkli būtu jāizmanto kā vērtīgs **stratēģisks diplomātijas** instruments, lai ietekmētu un piesaistītu jaunu auditoriju, pārstāvot atsevišķu dalībvalstu vai ES intereses, un Komisija sadarbosies ar dalībvalstīm, lai noteiktu labāko praksi.

Komisija:

- veicinās kvalifikāciju, kredītpunktu un reģistrācijas sistēmu salīdzināmību, izmantojot starptautisko sadarbību un dialogu;
- līdz 2013. gada beigām uzlabos mobilitātes kvalitāti, nostiprinot *Erasmus* hartu, tostarp AII pamatnostādnes pašnovērtēšanai un pārraudzībai;
- veicinās “*U-Multirank*” (jauns daudzdimensiju un starptautisks reitinga rīks augstākās izglītības iestādēm) īstenošanu, lai uzlabotu pārredzamību, salīdzināmību un salīdzinošo novērtēšanu starp augstākās izglītības iestādēm;
- atbalstīs sadarbību ar valstu veicināšanas aģentūru un absolventu asociācijām, apmainoties ar informāciju un saskaņojot kopīgas darbības, lai komercializētu Eiropas tēlu kā augstas kvalitātes studiju un pētniecības galamērķi (piemēram, dalība studentiem paredzētos gadatirgos un kopīgu popularizēšanas instrumentu izveide).

3.2. Visā pasaulē pieaugoša sadarbība inovācijas un attīstības jomā

Kopīgu un divkāršu grādu programmas ir īpaši veiksmīgs aspekts ES starptautiskās sadarbības pasākumos, kas balstīts uz starptautiskiem izcilības tīkliem attiecībā uz mācīšanu, izglītības apguvi un pētniecību³⁰: Programmas *Erasmus+* ietvaros tiks atbalstītas kopīgās maģistra studiju programmas un to skaits tiks palielināts. Šīs kopīgās programmas, kas papildina maģistra un doktora **EIT zināšanu un inovāciju kopienas** (ZIK), nodrošinās augstas kvalitātes apmācību, liekot lielu uzsvāru uz tādu prasmju apgūšanu, kas vajadzīgas nākamajiem darba devējiem. Tiks veicināta inovācija un starptautiskā apmaiņa starp augstākās izglītības iestādēm un uzņēmējdarbības partneriem, un studentiem un pētniekiem būs iespēja strādāt citā valstī un iegūt pieredzi gan akadēmiskajā, gan privātajā sektorā.

²⁶ www.studyinfinland.fi; www.studyinholland.nl

²⁷ Piemēram, ec.europa.eu/education/study-in-europe; www.study-info.eu; www.distancelearningportal.eu

²⁸ ec.europa.eu/euraxess, kas ietver *EURAXESS LINKS* tīklus, kas izveidoti Eiropas un trešo valstu pētniekiem no ASV, Ķīnas, Japānas, Indijas, Dienvidaustrumāzijas valstu asociācijas (*ASEAN*) valstīm un Brazīlijas, lai popularizētu Eiropu kā pievilcīgu galamērķi pētniekiem.

²⁹ <http://ec.europa.eu/immigration/>

³⁰ www.iie.org/en/Research-and-Publications/Publications-and-Reports/IIE-Bookstore/Joint-Degree-Survey-Report-2009

Savukārt **Marijas Sklodovskas-Kirī vārdā nosauktas darbības**, tostarp kopīgas doktorantūras, novatoriski apmācību tīkli un Eiropas lietišķas ievirzes doktorantūras palīdzēs AII veicināt ar pētniecību saistītus kontaktus ar partneriem visā pasaulē un pastiprināt zināšanu trīsstūri augstākās izglītības, uzņēmējdarbības un pētniecības jomā.

Līdzīgi **zināšanu apvienības** programmas *Erasmus+* ietvaros veicinās inovāciju un stiprinās saikni starp darba devējiem un iesaistītajām AII arī starptautiskā līmenī.

Politikas dialogs nozīmē pieredzes un informācijas apmaiņu sistēmu līmenī ar trešām valstīm vai ārpus Eiropas esošiem reģioniem par kopīgām problēmām. Šo dialogu no Eiropas puses vada Eiropā Komisija, un tam ir vairāki mērķi atkarībā no starptautiskajiem partneriem: tas būtu jāveicina kā elastīgs instruments sadarbībai un stratēģiskai diplomātijai. Tādēļ Komisija šajos dialogos veicinās savstarpēju mācīšanos, spēju veidošanu abās pusēs un labas prakses apmaiņu, tostarp iesaistot galvenās ieinteresētās personas. Tas palīdzēs partneriem labāk izmantot šādas apmaiņas iespējas, ko piedāvā jaunās ES programmas. Politikas dialogs augstākajā izglītībā ar starptautiskajiem partneriem būtu jāsaskaņo ar ES ārējām prioritātēm, un tam būtu jānotiek pašreizējos sadarbības satvaros, piemēram, paplašināšanās stratēģijas, Eiropas kaimiņattiecību politikas (piemēram, Austrumu partnerības ietvaros) vai dažādu (daudznozaru) partnerību nolīgumu ietvaros ar jaunajām tirgus ekonomikas valstīm vai rūpnieciski attīstītajām valstīm, piemēram, augsta līmeņa cilvēku savstarpējais dialogs starp ES un Ķīnu, izglītības un apmācības dialogs ES un Brazīlijas stratēģiskā partnerība un ES un Krievijas kopīgajās telpas³¹.

Starptautiskās spēju veidošanas partnerības galvenokārt tiks veidotas, lai atbalstītu valstis, kas nav ES dalībvalstis, uzlabotu to augstākās izglītības sistēmu kvalitāti, tās modernizējot, kā arī stiprinot to starptautiskos centienus, lai sagatavotu pamatu turpmākai sadarbībai akadēmiskajā un pētniecības jomā, risinātu pārrobežu problēmas un iegūtu labākas zināšanas par to vietējiem tirgiem.

Komisija veicinās uz **faktiem balstītas politikas veidošanu** starptautiskās izglītības jomā un nodrošinās, ka rīcībpolitikas pamatā ir jaunākās zināšanas par augstākās izglītības sniegšanu pārrobežu līmenī. Jo īpaši ir jāuzlabo datu vākšana par ārvalstu studentu, pētnieku un darbinieku mobilitātes plūsmu un par starptautisko akadēmisko sadarbību. Jaunus sadarbības instrumentus, piemēram, *OER*, būs nepieciešams rūpīgi pārraudzīt, lai pienācīgi novērtētu to ietekmi uz studentiem un izglītības sniedzējiem. Šo mērķu sasniegšanai Komisija sadarbosies ar valstu un starptautiskajām iestādēm, lai noteiktu un novērstu nepilnības zināšanās, izmantojot pētījumus, statistikas vākšanu un analīzi, un dialogu ar nozares ekspertiem no ES un valstīm ārpus tās.

---

³¹ ec.europa.eu/education/external-relation-programmes/doc/china/joint12_en.pdf

Komisija:

- turpinās divpusējus un daudzpusējus politikas dialogus ar nozīmīgākajiem starptautiskajiem partneriem;
- stimulēs *EIT* un tā *ZIK* atbalstīt starptautisko sadarbību augstākās izglītības un inovācijas jomā, lai risinātu sabiedrības problēmas, nodrošinot sinerģiju ar citām ES un valstu pētniecības un inovācijas darbībām;
- stiprinās uz faktiem balstītas politikas veidošanu starptautiskās izglītības jomā, veicot pētījumus, statistikas vākšanu un analīzi un dialogu ar ekspertiem;
- 2013. gada rudenī nāks klājā ar iniciatīvu, kas veicinās digitālo mācīšanos un labāku IKT un *OER* izmantošanu izglītībā.

4. TURPMĀKIE PASĀKUMI

Šis paziņojums ir paredzēts, lai sekmētu stratēģijas “Eiropa 2020” mērķus, palīdzot dalībvalstīm un augstākās izglītības iestādēm (AII) izstrādāt stratēģijas un partnerības, kas ļaus Eiropai efektīvāk risināt pasaules mēroga problēmas.

Visaptverošu starptautisko aspektu izvēršanas stratēģijas būs veiksmīgas tikai tad, ja to pamatā būs sadarbība. Izstrādājot šos priekšlikumus, Komisija ir neformāli apspriedusies ar plašu ieinteresēto personu loku, ieskaitot galvenās organizācijas, kas pārstāv augstākās izglītības iestādes, darba devējus, studentu un absolventu tīklus, šīs jomas ekspertus, kā arī ES valstu un trešo valstu izglītības ministriju pārstāvjus. Tā turpinās sadarboties ar šīm ieinteresētajām personām un tagad šajā iniciatīvā turpmākam darbam iesaistīs Eiropas Parlamentu, citas Eiropas iestādes un ES dalībvalstis, kā arī aicinās Boloņas procesa pārraudzības grupu īstenot ierosinātos pasākumus.

Politikas pamatnostādņu un pasākumu izstrāde un pēcpasākumi, kas ierosināti katras šā paziņojuma iedaļas beigās, tiks nodrošināti, izmantojot programmu *Erasmus+* un “Apvārsnis 2020” instrumentu īstenošanu, kopējo pārskatu par Eiropas sadarbības stratēģisko sistēmu izglītības un apmācības jomā (*ET 2020*), stratēģijas “Eiropa 2020” pārvaldības noteikumus un ES ikgadējo izglītības un apmācības pārraudzības pārskatu, Boloņas procesu un politikas dialogu ar galvenajām ārvalstu ieinteresētajām personām.